

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปขั้นตอนการศึกษา สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
  2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน
  3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
- สมมติฐานการศึกษา

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

การดำเนินการศึกษา

1. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามกระบวนการในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ค : 6)

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ในปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 2,937 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ในปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 340 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และการคำนวณหาค่าร้อยละ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตรวจสอบให้คะแนนเป็นรายชื่อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended Form) โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบ F-test และไม่พบความแตกต่างจึงไม่ได้ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายกลุ่มด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือ-นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

1.2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติมจากผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน รองลงมา ได้แก่ การจัดทำทะเบียนสะสมนักเรียนทุกระดับชั้นและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล สรุปผลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรักษาความลับของผลสรุปการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่ม รองลงมา ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียน และการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นระดับชั้น

1.4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนทุกภาคเรียน รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม และการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการร่วมมือช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสำรวจความสนใจของนักเรียนและจัดตั้งกลุ่มตามความสนใจ

1.5 ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้าน รองลงมา ได้แก่ การบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ และการจัดครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะเพื่อการช่วยเหลือ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนมีทางเลือกที่หลากหลาย

1.6 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาเป็นรายกรณีของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา รองลงมา ได้แก่ การติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้อง และ

การติดต่อประสานงานดำเนินงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ การช่วยเหลือ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2) ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความรู้ ข่าวสาร กิจกรรม ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจุบัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้ามาดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน 4) โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 5) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรอย่างหลากหลายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามความสามารถ ความสนใจและความถนัดอย่างทั่วถึง 6) ควรจัดประชุมอบรมครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 7) ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนเป็นระบบ 8) ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ 9) ควรมีคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 10) ควรมีการพัฒนา ระบบสารสนเทศงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบ และ 11) ควรกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือไว้อย่างชัดเจน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือ-นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก การที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล และเป็นเจตนารมณ์อันแท้จริงของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ข : 5) ได้กำหนดเป้าหมายสำคัญที่จะให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความเป็นไทยและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบกับจรรยาบรรณในวิชาชีพกำหนดให้ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า และครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 65) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดมีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู - อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดเป็นมาตรการในการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ก : 1) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งถือเป็นภารกิจที่สำคัญจะต้องดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบายในการส่งเสริม พัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เป็นไปตามพัฒนาการความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนที่หวังจะให้สถานศึกษาเป็นแหล่งให้ความรู้และอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้พัฒนาและเติบโตอย่างมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของเรืองยศ อุตรศาสตร์ (2546 : 82-88) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ แก้วอาจ (2547 : 102) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านที่ข้าราชการครูมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาของสมพร ไชยแสง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมิคร ชันชุมพล (2548 : 95) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งพบว่า สภาพการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ย จากสูงไปหาลด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพ ที่พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนต่างต้องยึดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคลากรภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ คูแผล กำกับ นิเทศ ติดตามประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน ส่วนครูประจำชั้นจะมีบทบาทหน้าที่ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน จำแนกกลุ่มนักเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนดำเนินการเพื่อการส่งต่อนักเรียน โดยที่ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป ทุกคนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 ค : 17 - 20) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่างมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน รวมทั้งมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกฝ่าย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ไชยแสง (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพในการทำงานและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 1.2 ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความรู้ ข่าวสาร กิจกรรม ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจุบัน
- 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้ามาดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน
- 1.4 โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.5 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรอย่างหลากหลายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามความสามารถ ความสนใจและความถนัดอย่างทั่วถึง
- 1.6 ควรจัดประชุมอบรมครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.7 ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนเป็นระบบ
- 1.8 ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
- 1.9 ควรมีคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 1.10 ควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบ
- 1.11 ควรกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือ ใ้้อย่างชัดเจน
- 1.12 สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีการใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน โครงการพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

1.13 สถานศึกษาควรมีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายุ่งยากซับซ้อนและต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทางให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษารายละเอียดที่ส่งต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษากับคุณภาพของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY